

Інституалізація державного управління євроінтеграційним процесом в Україні

У дослідженні проведено інституалізацію державного управління євроінтеграційним процесом в Україні, за якого до складу інституційного кола зараховано: Президента України; Раду національної безпеки та оборони України; Верховну Раду України; Кабінет Міністрів України (Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції; Урядовий комітет з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, правової політики та правоохоронної діяльності); центральні органи виконавчої влади; місцеві органи виконавчої влади; місцеві ради; Українську частину Ради асоціації між Україною та ЄС; Українську частину Комітету асоціації між Україною та ЄС. Визначено та на основі цього розвинуто функціональні повноваження всіх суб'єктів інституційного кола державного управління євроінтеграційним процесом в Україні, зокрема: Президент України (виконує організаційну, мотиваційну, інтеграційну, безпекову та державницьку функції); Рада національної безпеки та оборони України (виконуватиме функції планування / прогнозування та безпекову); Верховна Рада України (виконує функції планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграційну, державницьку). Зважаючи на перераховану широку сукупність повноважень Кабінету Міністрів України та його Урядового офісу та Урядового комітету відповідного профілю, Кабінет Міністрів України (запропоновано до складу його Урядового комітету з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, правової політики та правоохоронної діяльності ввести секретаря Ради національної безпеки та оборони України) виконує функції планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграції та безпеки; центральні органи виконавчої влади (виконують функції: планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграційну); місцеві ради (виконують функції: планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграційну, державницьку); місцевих державних адміністрацій (виконують функції: планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграційну). На підставі опрацьованих та запропонованих повноважень суб'єктів державного управління євроінтеграційним процесом в Україні побудовано інституційну модель державного управління євроінтеграційним процесом в Україні.

Ключові слова: державне управління; євроінтеграційний процес; інституалізація; інститути; суб'єктне інституційне поле; функції; інституційна модель.

Актуальність теми. Державне управління в Україні має досить різновекторні напрями уваги, серед яких слід вирізняти традиційні усталені та тенденційні спрямування. До перших варто зарахувати питання національної безпеки, оборони, економіки, науки та освіти, охорони здоров'я, культури та спорту, соціального захисту, природокористування тощо [9]. Яскравим прикладом других є процеси європейської інтеграції та євроатлантичної інтеграції. Державне управління євроінтеграційним процесом в Україні є досить молодим напрямом державного управління, яке вже досягло значних результатів: підтвердженням цього є отриманий у 2022 році статус кандидата на вступ до ЄС та розпочаті у 2023 році переговори про вступ України до ЄС. Втім, попри отримані позитивні результати, на сьогодні в межах вказаного напрямку вітчизняного державного управління ідентифікуються певні проблеми, серед яких інституалізація обіймає не останню позицію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спирається автор. Останнім часом у вітчизняному науковому полі набирає обертів дослідження державного управління в контексті теорії інституалізації. Свою позицію з цього приводу сформулювали та презентували вчені Д.Грицишен, В.Євдокимов, С.Замчій, Т.Ковальова, С.Ковбасюк, А.Мартієнко, І.Пашко, К.Рябець, С.Сітарський, С.Свірко, С.Супрунова та інші. Зазначимо, що кожен з вказаних вище вчених опановував власне спрямування державного управління і вже на його основі здійснив інституалізацію відповідного напрямку державного управління. Втім, до сих пір жоден з вчених не проводив дослідження в сфері державного управління євроінтеграційним процесом в Україні.

Метою статті є подальша розбудова інституційних засад державного управління євроінтеграційним процесом в Україні.

Викладення основного матеріалу. Нагадаймо, що «інституалізація повноважень органів державної влади полягає в тому, що кожен інститут державного управління отримує визначені тільки для нього специфічні повноваження, які він має ретельно виконувати з метою підтримки нормального функціонування, подальшого розвитку об'єктів суспільного сектора та персональної підзвітності і

відповідальності перед державою за допущені недоліки й прорахунки у цій роботі. Інституалізація повноважень органів державного управління дозволяє керівникам і спеціалістам у цій галузі: по-перше, знати, до якого конкретно інституту можна звернутися з певною проблемою і вирішити її; по-друге, з'ясувати, хто нестиме персональну відповідальність у випадку невирішення (затягування з вирішенням) відповідної проблеми; по-третє, подати до суду на інституалізований інститут за невиконання ним доручених йому державою повноважень і застосування до нього певних фінансових санкцій» [1, с. 203–204].

Отже, проведення інституалізації державного управління євроінтеграційними процесами пропонується розпочати з визначення суб'єктного інституціонального кола останнього. На нашу думку, до складу такого інституційного кола належать:

- Президент України (ПУ);
- Рада національної безпеки та оборони України (РНБОУ);
- Верховна Рада України (ВРУ);
- Кабінет Міністрів України (КМУ);
- Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції (УОКЄСІ);
- Урядовий комітет з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, правової політики та правоохоронної діяльності (УКЄСІМСППД);
- Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ);
- Місцеві органи виконавчої влади (МОВВ);
- Місцеві ради (МР);
- Українська частина Ради асоціації між Україною та ЄС (РАуч);
- Українська частина Комітету асоціації між Україною та ЄС (КАуч).

Визначимо склад їх повноважень згідно з нормативно-правовим полем в контексті об'єкта дослідження. Нагадаймо, при цьому, що власне під «державним управлінням євроінтеграційним процесом в Україні» автори пропонують розуміти напрям вітчизняного соціального управління, що полягає у цілеспрямованому організованому впливі відповідних органів державної влади, місцевого самоврядування та посадових осіб державних підприємств, установ та організацій, громадянського суспільства України в межах їх повноважень на відповідні сфери життя нашої держави та суспільства з метою досягнення політичної, правової, економічної, соціально-культурної, суспільної інтеграції України з ЄС, що сприятиме подальшому розвитку останньої та забезпеченню державності в ній.

Отже, Президент України в контексті наданого авторського трактування державного управління євроінтеграційним процесом в Україні згідно з Конституцією України [2]: «забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави; представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України; очолює Раду національної безпеки та оборони України; нагороджує державними нагородами, встановлює президентські відзнаки та нагороджує ними». З огляду на визначені раніше функції державного управління Президент України виконує такі з них: організаційну, мотиваційну, інтеграційну, безпекову та державницьку.

Рада національної безпеки та оборони України в цілому наділена повноваженнями щодо [6]:

- підготовки та подання пропозицій Президентів України на реалізацію основ внутрішньої і зовнішньої політики в галузі національної безпеки і оборони;
- узгодження та контролю дій органів виконавчої влади в галузі національної безпеки і оборони.

Оскільки авторське розуміння державного управління євроінтеграційним процесом передбачає наявність безпекової складової, пропонується доповнити перше повноваження Ради національної безпеки та оборони України та викласти його у такій інтерпретації: «внесення пропозицій Президентів України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони, у тому числі з питань євроінтеграції».

Зважаючи на авторське доповнення повноважень Ради національної безпеки та оборони України, остання виконуватиме в межах державного управління євроінтеграційним процесом функції: планування / прогнозування, безпекову.

Верховна Рада України, згідно з Конституцією України [2]: «вносить зміни до Конституції України (у тому числі щодо євроінтеграції); ухвалює закони України (у тому числі ратифікує Угоди з ЄС); визначає засади внутрішньої і зовнішньої політики, а також реалізує стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі; затверджує загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля; затверджує рішення ... про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням».

З огляду на наведені повноваження, Верховна Рада України в межах державного управління євроінтеграційним процесом виконує такі функції: планування / прогнозування, організацій, контролю, інтеграційну, державницьку.

Кабінет Міністрів України згідно з законодавством виконує широкий спектр повноважень у всіх сферах життя нашої країни, зокрема [9]: національної безпеки та оборони, економіки, фінансів, трудових відносин, зайнятості населення, трудової міграції, оплати і охорони праці, охорони здоров'я, освіти, науки, культури, фізичної культури та спорту, соціальної політики, охорони навколишнього середовища, забезпечення прав та свобод людини та громадянина, права та законності, зовнішньої політики, державного управління та державної служби.

Крім того, Кабінет Міністрів України безпосередньо у сфері державного управління євроінтеграційним процесом провадить спрямування, координацію та контроль щодо [3, 7]:

- формування та проведення заходів на виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших міжнародних договорів та домовленостей між Україною та ЄС;

- співпраці між Україною та ЄС, а також державами-членами ЄС;
- адаптації законодавства України до права ЄС (*acquis* ЄС);
- підготовки та здійснення переговорів з ЄС щодо вступу до нього України;
- діяльності Ради асоціації та Комітету асоціації;
- цільового спрямування бюджетного фінансового забезпечення за відповідним спрямуванням;
- отримання та застосування міжнародної допомоги ЄС та інших донорів, згідно з визначеним колом завдань;

- поінформовування громадськості;
- залучення громадянського суспільства до процесу прийняття рішень, вказаного в межах спрямування державного управління на всіх рівнях;

- кадрового забезпечення, підготовки та перепідготовки, підвищення кваліфікації з питань євроінтеграції державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Водночас Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції, що є самостійним структурним підрозділом Секретаріату Кабінету Міністрів України, призначений виконувати такі завдання в сфері державного управління євроінтеграційним процесом щодо організаційного, експертно-аналітичного, інформаційного забезпечення такої діяльності в частині [7]:

- узгодження дій органів виконавчої влади з формування та реалізації заходів щодо виконання: Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших міжнародних договорів України, зобов'язань України в межах розпочатого процесу переговорів щодо вступу України до ЄС і домовленостей між Україною та ЄС;

- узгодження процесу адаптації законодавства України до права ЄС (*acquis* ЄС) та стандартів;
- планування, моніторингу та оцінки результативності виконання завдань із євроінтеграції, насамперед спрямованих на виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших міжнародних договорів України, зобов'язань України в межах розпочатого процесу переговорів щодо вступу України до ЄС і домовленостей між Україною та ЄС;

- узгодження дій щодо підготовки та здійснення переговорів щодо вступу України до ЄС;
- узгодження дій органів виконавчої влади в частині формування проєктних нормативно-правових документів на реалізацію законодавчих та інших нормативно-правових актів, спрямованих на виконання: Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших міжнародних договорів України, зобов'язань України в межах розпочатого процесу переговорів щодо вступу України до ЄС і домовленостей між Україною та ЄС;

- удосконалення системи та механізму узгодження дій органів виконавчої влади в галузі євроінтеграції.

Щодо повноважень Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції в межах державного управління євроінтеграційним процесом – вони надзвичайно широкі, як-то [7]:

- оцінка результативності виконання завдань у сферах євроінтеграції унаслідок моніторингу (термін проведення: квартал та рік) виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, зобов'язань України в межах переговорів щодо вступу України до ЄС, домовленостей між Україною та ЄС та наступна підготовка висновків, пропозицій та рекомендацій для Прем'єр-міністра України, Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції;

- узагальнення практики застосування нормативно-правового забезпечення євроінтеграції та формування пропозицій щодо його удосконалення;

- експертиза проєктних нормативно-правових документів, представлених на розгляд Кабінету Міністрів України, на предмет відповідності останніх зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС (*acquis* ЄС);
- узгодження дій органів виконавчої влади задля досягнення системності та скоординованості планування та реалізації заходів державної політики відповідно до зобов'язань України в межах процесу євроінтеграції, а також оцінка результатів діяльності останніх;
- обґрунтування необхідності розробки та розробка проєктів нормативно-правових документів щодо організаційно-методологічного та інституційного забезпечення здійснення євроінтеграційних зобов'язань України;
- безпека формування та уточнення плану заходів з виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, планів заходів на здійснення зобов'язань України в межах процесу переговорів щодо вступу до ЄС, домовленостей між Україною та ЄС;
- узгодження роботи щодо визначення базових основ державної політики євроінтеграції та участь у розробці документів щодо останньої;
- організаційно-інформаційна безпека підготовки та здійснення переговорів щодо вступу України до ЄС, у тому числі формування переговорних позицій України та дій створених переговорних органів;
- безпека узгодження реалізації рекомендацій Європейської Комісії згідно зі звітами про прогрес України в межах Пакета розширення ЄС, та формування інформації для Європейської Комісії в межах вказаних вище звітів;
- узгодження підготовки проєктів програмних документів та планів заходів у сферах євроінтеграції, у тому числі в межах адаптації законодавства України до права ЄС (*acquis* ЄС), програм та планів заходів галузевих політик, експертна оцінка останніх з подальшою підготовкою висновків та рекомендацій;
- безпека узгодження виконання програм і планів заходів у межах євроінтеграції, у тому числі на виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, планів заходів на здійснення зобов'язань України в межах процесу переговорів щодо вступу до ЄС, домовленостей між Україною та ЄС;
- аналіз пропозицій центральних органів виконавчої влади відносно першочерговості заходів, обсягів і цільового спрямування бюджетного фінансового забезпечення щодо євроінтеграції;
- методологічна підтримка центральних органів виконавчої влади в частині розробки, фінансового обґрунтування, оцінки впливу заходів у межах реалізації Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших міжнародних договорів України з питань євроінтеграції і домовленостей між Україною та ЄС, у тому числі щодо адаптації законодавства до права ЄС (*acquis* ЄС);
- консультування центральних органів виконавчої влади з приводу професійних вимог до державних службовців, до функціональних обов'язків яких входить виконання робіт з планування та виконання заходів державної політики, згідно із зобов'язаннями нашої країни у межах євроінтеграції;
- безпека спільних офіційних зустрічей Ради асоціації між Україною та ЄС, Комітету асоціації між Україною та ЄС, підкомітетів і діалогів, робочих засідань їх української частини, виконання функцій секретаріату української частини зазначених органів, участь у спільних засіданнях та засіданнях української частини інших двосторонніх органів, утворених відповідно до Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони та інших міжнародних договорів України у сфері євроінтеграції;
- безпека співдії членів Ради асоціації та Комітету асоціації з Української Сторони та щоквартального спілкування за участю Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції з представниками Української Сторони Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС;
- аналіз отримання та реалізації міжнародної допомоги задля виконання завдань з євроінтеграції, формування пропозицій з удосконалення роботи за цим напрямом та подання їх Віце-прем'єр-міністру України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції;
- участь у формуванні та виконанні стратегій, програм та заходах щодо інформування громадськості та комунікації в межах євроінтеграції;
- узгодження та моніторинг заходів щодо поінформованості громадськості в сфері євроінтеграції, підготовка рекомендацій з підвищення ефективності таких заходів та подання їх Прем'єр-міністру України, Віце-прем'єр-міністру України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції;
- формування та подання Прем'єр-міністру України, Віце-прем'єр-міністру України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції пропозиції щодо: подальшої розбудови механізму розробки та реалізації євроінтеграційних заходів; організації процесу адаптації законодавства України до права

ЄС (acquis ЄС) згідно з Угодою між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони та стратегічної першочерговості інтеграції до ЄС; кадрового забезпечення, навчання, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації з питань євроінтеграції відповідних держслужбовців та посадових осіб; вирішення неузгодженостей у процесі реалізації заходів у межах виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, домовленостей між Україною та ЄС; подальшої розбудови нормативно-правового забезпечення відносин Україна – ЄС; активізації підготовки проєктів нових євроінтеграційних нормативно-правових документів та ідентифікація відповідальних за таку розробку;

- організація роботи з формування плану перекладу актів права ЄС (acquis ЄС) та актів законодавства України з урахуванням зобов'язань України щодо адаптації вітчизняного законодавства до права Європейського Союзу (acquis ЄС) та забезпечення подання останнього до 30 липня поточного року до Урядового комітету з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, правової політики та правоохоронної діяльності на опрацювання;

- контроль за наданням органами виконавчої влади проєктів нормативно-правових документів з питань євроінтеграції на час;

- забезпечення формування звітної документації про виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони для подання Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, інституціям ЄС та презентації громадськості;

- підняття питання про формування міжвідомчих робочих груп з підготовки проєктів нормативно-правових документів і опрацювання питань у межах євроінтеграційного процесу та узгодження їх дій;

- наповнення єдиної інформаційної бази даних щодо адаптації законодавства України до права ЄС (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань нашої країни в межах євроінтеграції;

- участь у засіданнях Кабінету Міністрів України та Урядового комітету з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, правової політики та правоохоронної діяльності, зокрема в межах реалізації Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, підготовка обопільних засідань Ради асоціації між Україною та ЄС і Комітету асоціації між Україною та ЄС, реалізація їх рішень та рекомендацій;

- формування проєктів рішень Урядового комітету з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, правової політики та правоохоронної діяльності з приводу оцінки ефективності реалізації Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, перегляду плану заходів на реалізацію останньої; підготовка висновку з приводу доречності прийняття до відома пропозицій органів виконавчої влади в частині перегляду плану заходів;

- взаємодія з Комітетом з питань інтеграції України до Європейського Союзу та іншими комітетами Верховної Ради України в межах процесу євроінтеграції;

- формування та подання згідно з вітчизняним законодавством запиту до органів виконавчої влади запитів у межах євроінтеграційного процесу;

- участь у формуванні річного та середньострокового плану пріоритетних дій Уряду, проєкту Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період, розгляд планів роботи центральних органів виконавчої влади в контексті євроінтеграційного процесу, підготовка за результатами останнього висновків та рекомендацій;

- виконання інших завдань Прем'єр-міністра України, Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, Державного секретаря Кабінету Міністрів України в межах євроінтеграційного процесу.

Не можна оминати увагою і Урядовий комітет з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва, правової політики та правоохоронної діяльності, що функціонує у межах системи Урядових комітетів Кабінету Міністрів України. Опрацювання його складу свідчить про необхідність доповнення останнього в контексті безпекової складової євроінтеграційного процесу, а саме: йдеться про введення як члена вказаного комітету секретаря Ради національної безпеки та оборони України.

Зважаючи на перераховану широку сукупність повноважень Кабінету Міністрів України та його Урядового офісу та Урядового комітету відповідного профілю, Кабінет Міністрів України в межах своїх повноважень щодо державного управління євроінтеграційним процесом виконує функції: планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграції та безпеки.

Згідно з Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» останні формують та реалізують політику в одній чи декількох сферах, а оскільки на сьогодні вся державна політика Україна наскрізно

пронизана євроінтеграційним контентом, центральні органи виконавчої влади вочевидь виконують такі функції [8]: планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграційну.

З огляду на повноваження місцевих рад відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеві ради в межах державного управління євроінтеграційним процесом виконують функції [4]: планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграційну, державницьку.

В контексті повноважень місцевих державних адміністрацій за Законом України «Про місцеві державні адміністрації» в межах державного управління євроінтеграційним процесом останні виконують такі функції: планування / прогнозування, організації, контролю, інтеграційну [5].

І нарешті обопільні інституції-утворення України та ЄС, якими є Рада асоціації та Комітет асоціації, що створені з метою регулярного політичного діалогу та діалогу з питань політики згідно зі статтею 460 Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Перша інституція утворена з метою контролю та моніторингу реалізації Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також вивчення всіх питань, що виникають у процесі реалізації вказаної вище Угоди [10]. Комітет асоціації призначений допомагати Раді асоціації у виконанні нею своїх функціональних обов'язків на виконання Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [6]. Зважаючи на повноваження цих двох інституцій, сукупно вони виконують функції з контролю та інтеграції.

Таким чином, на підставі опрацьованих та запропонованих повноважень суб'єктів державного управління євроінтеграційним процесом в Україні інституційна модель державного управління євроінтеграційним процесом в Україні набуває такого вигляду (рис. 1).

Запропонована модель презентує розподіл загальних та спеціальних функцій державного управління євроінтеграційним процесом в Україні між інститутами останнього з урахуванням фактичних та запропонованих повноважень у контексті авторського розуміння євроінтеграційного процесу як запоруки державності та безпеки України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Запропоновані інституційні зрушення державного управління євроінтеграційним процесом в Україні мають сприяти посиленню національної безпеки на тлі прискорення процесу євроінтеграції нашої країни. Подальші кроки на цьому шляху потребують опрацювання та удосконалення правового механізму державного управління євроінтеграційним процесом в Україні в контексті урахування рекомендацій Європейської Комісії.

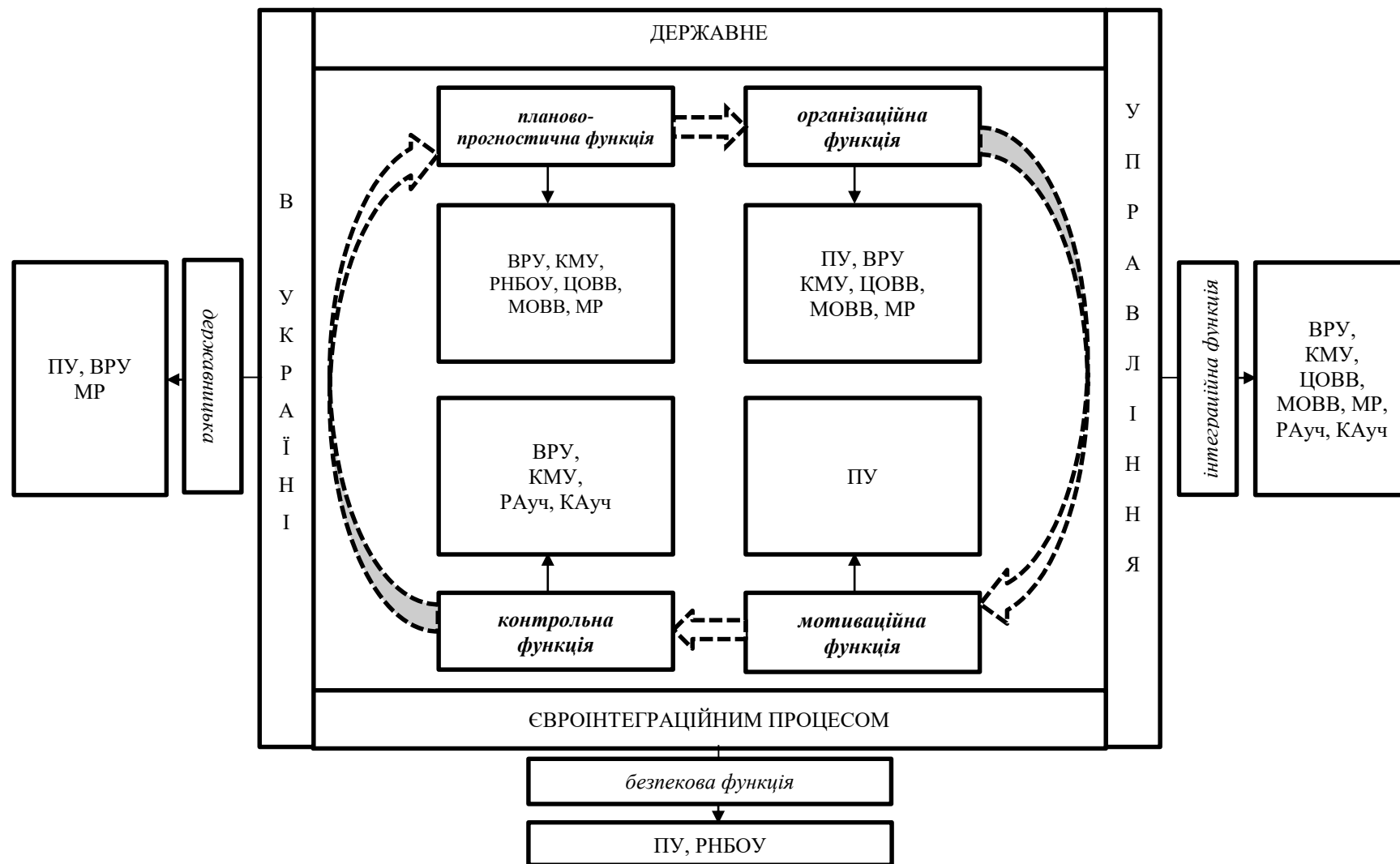

Рис. 1. Інституційна модель державного управління євроінтеграційним процесом в Україні

Список використаної літератури:

1. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2 : Методологія державного управління ; наук.-ред. колегія Ю.П. Сурмін (співголова), П.І. Надолішній (співголова) та ін. – 2011. – 692 с.
2. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.14 № 794-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.
4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>.
5. Про місцеві державні адміністрації : Закон України 9.04.1999 р. № 586-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.
6. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5.03.98 № 183/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр#Text>.
7. Про Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції : Постанова Кабінету Міністрів України від 4.10.2017 р. № 759 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/759-2017-п#Text>.
8. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України 3166-VI від 17.03.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>.
9. Свірко С.В. Механізми державного управління бюджетною безпекою / С.В. Свірко. – Житомир : ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. – 436 с.
10. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Міжнародний документ від 27.06.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

References:

1. Kovbasiuk, Yu.V. (holova) et al. (ed.) (2011), *Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia*, u 8 t., Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy, NADU, K., Vol. 2. Metodolohiia derzhavnoho upravlinnia, in Surmin, Yu.P. (spivholova), Nadolishnii, P.I. (spivholova) et al. (ed.), 692 p.
2. Verkhovna Rada Ukrainy (1996), «Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 No. 254k/96-VR», *Konstytutsiia Ukrainy*, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Verkhovna Rada Ukrainy (2014), *Pro Kabinet Ministriv Ukrainy*, Zakon Ukrainy vid 27.02.14 No. 794-VII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
4. Verkhovna Rada Ukrainy (1997), *Pro mistseve samovriadvannia v Ukraini*, Zakon Ukrainy vid 21.05. 1997 r. No. 280/97-VR, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
5. Verkhovna Rada Ukrainy (1999), *Pro mistsevi derzhavni administratsii*, Zakon Ukrainy 9.04.1999 r. No. 586-XIV, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
6. Verkhovna Rada Ukrainy (1998), *Pro Radu natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy*, Zakon Ukrainy vid 5.03.98 No. 183/98-VR, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр#Text>
7. Kabinet Ministriv Ukrainy (2017), *Pro Uriadovyi ofis koordynatsii yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehtatsii*, Postanova vid 4.10.2017 r. No. 759, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/759-2017-п#Text>
8. Verkhovna Rada Ukrainy (2011), *Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady*, Zakon Ukrainy 3166-VI vid 17.03.2011, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
9. Svirko, S.V. (2021), *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia biudzhethnoiu bezpekoiu*, TOV «Vydavnychiy dim “Buk-Druk”», Zhytomyr, 436 p.
10. Verkhovna Rada Ukrainy (2014), *Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony*, Mizhnarodnyi dokument vid 27.06.2014, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

Орел Олексій Віталійович – аспірант кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка».

Наукові інтереси:

- державне управління євроінтеграційним процесом в Україні;
- державна євроінтеграційна політика України.

Orel O.V.

Institutionalization of public administration of the european integration process in Ukraine

This study examines the institutionalization of public administration of the European integration process in Ukraine. The institutional framework includes: the President of Ukraine; the National Security and Defence Council of Ukraine; the Verkhovna Rada of Ukraine; the Cabinet of Ministers of Ukraine (including the Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration and the Governmental Committee on European and Euro-Atlantic Integration, International Cooperation, Legal Policy, and Law Enforcement); central executive authorities; local executive authorities; local councils; the Ukrainian side of the Association Council between Ukraine and the EU; and the Ukrainian side of the Association Committee between Ukraine and the EU.

The functional powers of all entities within the institutional framework of public administration of the European integration process in Ukraine are identified and expanded. Specifically: the President of Ukraine performs organizational, motivational, integrative, security, and state-building functions; the National Security and Defence Council of Ukraine is responsible for planning / forecasting and security functions; the Verkhovna Rada of Ukraine carries out planning / forecasting, organizational, control, integrative, and state-building functions.

Given the wide range of powers of the Cabinet of Ministers of Ukraine and its Government Office and Government Committee, it is proposed to include the Secretary of the National Security and Defense Council of Ukraine in the Government Committee on European and Euro-Atlantic Integration, International Cooperation, Legal Policy, and Law Enforcement. The Cabinet of Ministers of Ukraine performs planning / forecasting, organizational, control, integrative, and security functions.

Central executive authorities are responsible for planning / forecasting, organizational control, and integrative functions. Local councils perform planning / forecasting, organizational, control, integrative, and state-building functions. Local state administrations carry out planning / forecasting, organizational, control, and integrative functions.

Based on the identified and proposed powers of the public administration entities involved in the European integration process in Ukraine, an institutional model of public administration of the European integration process has been developed.

Keywords: public administration; European integration process; institutionalization; institutions; institutional framework of actors; functions; institutional model.

Стаття надійшла до редакції 23.10.2024.